Бары дойдулар, пролетарийдара, холбоһуҥ!

САҤА ОЛОХ

ССКП ЧУРАПЧЫТААҔЫ РАЙКОМУН УОННА НАРОДНАЙ ДЕПУТАТТАР ОРОЙУОННААҔЫ СОВЕТТАРЫН ОРГАНА

Хаһыат 1931 сыл алтыннньы ыйтан тахсар | № 91 (5447) | 1980 сыл. От ыйын 29 күнэ оптуорунньук | Сыаната 2 харчы

Холбоһуктаах чинчийии салҕанар

«Салют-6»—«Союз-36»—«Союз-37» орбитальнай комплекс бортугар Леонид Попов, Валерий Рюмин, Виктор Горбатко уонна Фам Туан састааптаах норуоттар икки ардыларынааҕы экипаж үлэтин салгыыр.

Норуоттар икки ардыларынааҕы экипаж үлэтигэр улахан миэстэ космостан сир ньууруп кэтээн көрүүгү тупсарар кыахтары салгыы үөрэтэр уонна фотосъемкаҕа атмосфера мэһэйдэрин арыйар геофизическэй экспериментэргэ бэриллэйиэ. Ити сыалынан Виктор Горбатко уонна Фам Туан «поляризация», «терминатор» уонна «атмосфера» экспериментэри оҥордулар. Сир айылҕатын ресурсаларын чинчийии уонна тулалыыр эйгэни үөрэтии программатыгар сөп түбэһиннэрэн космонавтар сир ньуурун уонна аан дойду океанын акваторията, атмосфера быһыттан уонна буруоттан киртийиитин, ону тэҥэ араас метеорологическай кэстүүлэри кэтээн көрүүгү итиэннэ хаартыскаҕа устууну салҕаатылар.

Радионан кэпсэтии түмүгүнэн уонна медицинскэй хонтуруол дааннайдарынан табаарыстар Попов, Рюмин, Горбатко уонна Фам Туан доруобуйалара турута үчүгэй. Норуоттар икки ардыларынааҕы экипаж, тэрээһиннээхтик уонна чуолкайдык үлэлиир. «Салют-6»—«Союз-36»—«Союз-37» научнай-чинчийэр комплекс бортааҕы системалара сөптөөхтүк үлэлииллэр.

(ССТА).

ПАРТИЯ СЪЕҺИН ДОСТОЙНАЙДЫК КӨРСҮӨХХЭ

ССКП Киин Комитета «ССКП XXVI съеһин достойнайдык көрсөр иһин социалистическай куоталаһыы туһунан» Уураах ылынна. Онно коммунистар, дойду бары үлэһиттэрэ ССКП XXVI съеһин ыҥырар туһунан КК бэс ыйынааҕы (1980 с.) Пленумун уураахтарын сүгүкэн астыныынан уонна патриотическай өрө көтөҕүллүүнэн көрсүбүттэрэ бэлиэтэннэ. Советскай дьоннор партия ис уонна тас политикатын биир санаанан өйүүллэрин, йиэ дойду экономическай уонна оборонатын модун кыаҕын ударнай үлэнэн бөҕөргөтөргө быһаарыныылаахтарын биллэрэллэр.

Производство бастыҥнара, бригадалар, участоктар, фермалар, сыахтар, предприятиелар, тэрилтэлэр уонна холбоһуктар коллективтара үрдээтиллибит социалистическай эбээһинэстибэлэри ылыналлар, бэйэлэрин айар дьулууурдарынан күүһүрдэллэр. «Пятилетка—ударнай финиһи» диэн девиэстээх норуот түттүүтүн хамсааһына кэҥиир.

Куоталаһааччылар кыһалҕалаах болҕомтолоро өрдүк үрдүк практическай түмүктэри ситиһиигэ, ССКП XXVI съеһин, КК сэтинньитээҕи (1979 с.) уонна бэс ыйынааҕы (1980 с.) Пленумнарын уураахтарын, ССКП КК Генеральнай секретара, ССРС Верховнай Советын Президиумун Председателэ табаарыс Л. И. Брежнев дакылааттарыгар уонна этиилэригэр бэриллибит баһылыгыннаары уонна түмүктээһиннэри олоххо киллэриигэ туһаайыллар.

ССКП Киин Комитета партия XXVI съеһин достойнайдык көрсөр иһин үрдээтиллибит социалистическай эбээһинэстибэ ылыныы ударнай вахтаҕа турууммут производство бастыҥнарын, үлэ коллективтарын көҕүлээһиннэрин биһирииргэ уураахтаата. ССКП КК коммунистары, комсомолецтары норуот хаһаайыстыбатын бары салааларын үлэһиттэрин куоталаһыыны көҕүлээччилэр холобурдарын батыһалларыгар ыҥырда.

Съезд иннинээҕи куоталаһыы хаамыытыгар, диэн этиллэр уураахха, производство кэлимсиһин уонна үлэ хаачыстыбатын үрдэтэр, үлэ оҥорумтуота түргэтик үүнүүтүн тургутар, кэмчилээһин режимин кытаанахтык тутуһар, үлэ дисциплинатын итиэннэ государственнай дисциплинаны бөҕөргөтөр иһин бары өйтүүнэн дьаныардаахтык охсуһуохха наада. Социалистическай куоталаһыы научнай-техническай прогреһы бары өттүнэн түргэтэтэр аналлаах.

Ураты кыһамньы чох, нефть, газ промышленностарын, металлургическай, массыыналары оҥорор промышленностары салгыы сайыннарыыга, норуот туттар табаардарын ассортиментарын кэҥэтиигэ уонна хаачыстыбаларын тупсарыыга, транспорт, капитальнай тутуу үлэлэрин тупсарыыга туһуланыахтаах.

Тыа сиринээҕи партийнай, советскай, тыа хаһаайыстыбатын, профсоюзнай уонна комсомольскай тэрилтэлэр, тыа сирин бары үлэһиттэрэ үүнүүнү кыл гас болдьоххо сүтүгэ суох хомуйууга, государствоҕа бурдугу, техническэй культуралары, сүөһү иитиитин бородууксуйаларын атыылааһын былааннарын уонна эбээһинэстибэлэрин толорууга, сүөһү аһылыгын соротуохаалааһыныгар, сүөһү кыстыгын тэрээһиннээхтик ааһарыгар туох наадатын оҥоруох тустаахтар.

ССКП Киин Комитета социалистическай куоталаһыы, үлэҕэ коммунистическай сыһыан иһин хамсааһын хас биирдии үлэһит, хас биирдии коллектив, хас биирдии салаа бүтэһиктээх үрдүк түмүктэри ситиһиилэригэр, кинтэр үлэ • сорукатарын быһаарыыга дьайар күүһүн бары дьаһалларынан улаатыннарар наадалаахтарын бэлиэтээтэ. Ураты болҕомтону ылыллыбыт эбээһинэстибэлэри, хардары былааннары ситиһиилээхтик толорууга, хаһаайыстыбаннаһы ымпыктарын тупсарыыга туһаайарга этиллиннэ. Куоталаһыы кыттыылаахтарын моральнай уонна материальнай көҕүлээһин бары формаларын ордук үчүгэйдик туһаныахха наада.

(ССТА).

Ходуһаҕа тиһэх буурдаа һыннаах нэдиэлэ саҕаланна. Сарсыарда эрдэлээн, киэһэ хойутаан туран графикка хайаан да киирэр иһин охсуһуохха.

Оройуон совхозтарыгар сүөһү аһылыгын бэлэмнээһин 1980 сыл от ыйын 28 күнүнээҕи сводката

СОВХОЗТАР	Үлэлиир киһи ахсаана	Звено ахсаана	Охсуу (гектар)	Мунньуу (гектар)	Кэбиһии (тонна)		Силоc (тонна)		Сенаж (тонна)		От мээкэтэ (тонна)	
					график	туолла	график	туолла	график	туолла	график	туолла
Карл Маркс	657	37	5725	4916	4070	2606	1595	—	200	—	96	26
Субуруускай	315	19	2839	2431	2405	1515	880	—	150	—	92	12
Эрилик Эристиин	630	32	4595	4197	3145	1498	1210	—	200	—	92	30
«Чурапчы»	451	22	2336	1739	2368	1312	880	—	150	—	—	—
Оройуон үрдүнэн	2053	110	15495	13326	11988	6931	4565	—	700	—	280	68

Государственнай статистика оройуоннааҕы инспектурата.

ӨЛГӨМ ҮҮТ ИҺИН ОХСУҺУУГА КЫТТЫАҔЫҤ!

Нам оройуонун норуоттуун хаһаайыстыбатын рабочайдарын, сулууспалаахтарын уонна специалистарын ЫҤЫРЫЫЛАРА

Күндү табаарыстар!

Билиэрин курдук ССКП КК от ыйынааҕы (1978 с.) Пленума партия уонна норуот болҕомтолорун ордук тоһоҕолоон тыа хаһаайыстыбатын тутаах салаатын, сүөһү иитиитин, түргэн тэтиминэн өрө көтөҕүүгэ туһаайбыта.

Кэлин сылларга Нам оройуонун совхозтарыгар ынах ахсаана элбээн иһэр. Ол гынан баран элбэх опыттаах үгүс кадровай ыанньыксыттар ити кэмҥэ бочуоттаах сынньалаҥҥа бардылар. Ол иһин, оройуон хаһаайыстыбаларыгар быйылгы мэччирэҥ кэмигэр—өлгөм үүт былдьаһыктаах кэмигэр—сүөһү иитээччилэр кадрдара, ордук ыанньыксыттар тиийбэттэрэ биллиннэ. Ол түмүгэр фермаларга улахан дьиксинньиилээх балаһыанньа үөскээтэ. Үүтү ыаһыҥҥа уонна государствоҕа туттарыыга оҕус цитилэтэ түмүктээһиннээх сыллын государственнай былааннара тохтор кутталлаахтар. Билиҥҥи кэмҥэ фермаларга сүөһүгэ сөп буолар аһылык, үрдүк оҥорумтуолаах техника туруоруллубут үчүгэй оҥоһуулаах сайылыктар баар буоллулар. Оттон ити техниканы үлэлэтэргэ уонна ынахтары ыыыргэ киһи тиийбэт.

Тыа хаһаайыстыбатын сайыннарыы барыбыт уопсай дьыалата буоларын өйдөөн туран, биһиги, Нам оройуонун норуотун хаһаайыстыбатын араас идэлээх уонна дуоһунастаах үлэһиттэрин 21 киһилээх бөлөҕө, мэччирэҥ кэмэ бүтүөр диэри, атырдьах ыйын 6. дь. алтыньын 1 күнүгэр диэри, фермаларга ыанньыксыттыы тахсарга быһаарынныбыт. Фермаҕа үлэлиирбитигэр биһиги үлэлиир тэрилтэлэрбит уонна салайааччыларбыт, ону тэҥэ совхозтар өттүлэриттэн бары усулуобуйа тэрилиннэ.

Биһиги фермаларга үлэлээн ыабыт үүппүт хаан уруу Коммунистическай партиябыт буолары турар XXVI съеһигэр сэмэй бэлэхпит буолуохтун.

Республика бары үлэһиттэрэ!

Бу эппиэттээх кэмҥэ—өлгөм үүт кэмигэр—биһиги холобурбутун батыһан, фермаларга үлэлии тахсан бэйэҕит быһаччы үлэҕитинэн сүөһүттэн ылыллар бородууксуйалары үрдэтиигэ дьоһуннаах кылааты киллэрэргитигэр ыҥырабыт.

Ыҥырыы 1980 сыл от ыйын 18 күнүгэр ылыллыбыта.

Үлэлии тахсар бөлөх сорудаҕынан ыҥырыыга Т. И. МАТАРКИНА, Л. Н. КАТАКИНОВА, А. В. ИВАНОВА уо. д. а., барыта аҕыс киһи илии баттаабыт.

Саха АССР Министрдэрин Советыгар

Саха АССР Министрдэрин Совета оройуоннааҕы партийнай тэрилтэ салалтатынан Наммнааҕы райисполком уонна тыа хаһаайыстыбаннай органнар ССКП обкомун уонна Саха АССР Министрдэрин Советын 1980 сыллаах муус устар 8 күнүнээҕи уураахтарын олоххо киллэриигэ балачча үлэни ыытан, промышленнай предприятиелартан уонна тэрилтэлэртэн сүөһү иитиитигэр 50 киһини бастайаннай үлэлэтэ ыытыллыбыттарын бэлиэтээтэ.

Саха АССР Министрдэрин Совета Нам оройуонун норуотун хаһаайыстыбатын рабочайдарын, сулууспалаахтарын уонна специалистарын бөлөҕө сайыҥҥы мэччирэҥ кэмигэр фермаларга ыанньыксыттыы тахсарга республика бары үлэһиттэригэр таһаарбыт ыҥырыыларын биһириэтэ. Райторпотребнадзор министерстволары уонна ведомстволары рабочайдар уонна сулууспалаахтар ортолоруттан өйдөтөр үлэни киэҥник ыытыы, Нам оройуонун үлэһиттэрин инициативаларын өйөөн совхозтарга сүөһү иитиитигэр дьону бастайаннай уонна сайыҥҥы кэмҥэ үлэлэтэ ыытыыны тэрийэллэригэр эбээһинэстээтэ.

Советскай тутуу ●

Кэпсэтииттэн дьыалатыгар тахсыахха

Райсовет исполкома «Чурапчы сельсоветын оройуон киинин тупсаран оҥорууга ыытыллар үлэтин туһунан» боппуруоһу дьүүллээтэ. Сэлиэнньэни тупсаран оҥоруу, ыраастыырдыы-чөбдитирдии боппуруостара оройуон Советыгар уонна сельсоветка үгүстүк кэпсэтии киинигэр тураллар. Ол эрээри үлэ бытааннык, чопчу былаана, хайысхата суох ыытыллар.

Райсовет исполкомун 1978 сыл муус устар 24 күнүнээҕи быһаарыытыгар оройуон киинин тэрилтэлэрин салайааччылара бэйэлэрин территорияларыгар сыһыарыллыбыт участоктарын тупсаран оҥорууга эбээһинэстэммиттэрэ даҕаны туолуута көстүбэт. Онуоха ирдэбил, хонтуруол олохтоох сельскэй Советыттан олохтоммото.

Быйыл киин уулуссалар бадараан буолар хотоол миэстэлэригэр маһы состорон тэлгэтэргэ уонна эробийдэ, буору тиэйэн кутарга бары тэрилтэлэргэ, болдьоҕун ыйан туран, дьаһал оҥоһуллубута. Ол эмиэ туолбата. Саамай куһаҕана сэлиэнньэни тупсаран оҥорууга уонна ыраастыырдыыга тэрилтэлэр салайааччыларын итэҕэһин даарты сыһыаннарын сорох тэрилтэлэр үлэһиттэрэ, бииргиилээн ыаллар батыһар балаһыанньаҕа киирбиттэрэ буолар. Ити туохтан таҕыста?

Бастатан туран, тэрилтэлэр салайааччылара бу үлэҕэ коллектив кыттыытын тэрийбэттэр, быһата, ойоҕос үлэ курдук сананан, түбүгүрүөхтэрин баҕарбаттар. Иккиһинэн, маассабай субуотунньуктарынан хонтуруоллаан тастарын, олбуордарын иһин ыраастааһын ыытыллыбат, штакетниктарын, тротуардарын саҥардан оҥоруохтааҕар буолуох, уруккуларын оромуоннааһын, ыраастааһын, испиэскэлээһин ыытыллыбат. Аҕыс сыллаҕа олордуллубут күөх үүнээйилэр кимиэхэ да көрүллүбэккэ-харыстаммыбакка хатан, улугу тэпсиллэн хааллылар. Үсүһүнэн, сэлиэнньэ көстүүтэ тупсаҕай буолуутугар кордорон агитация улахан оруоллаах буолуохтаах. Оттон ити боппуруос тустаах тэрилтэлэр болҕомтолорун тас өттүгэр хаалла. Пааматынньыктары, архитектурнай оҥоһуктары оромуоннааһын, саҥардыы ыытыллыбат. Холобур, оройуон киинигэр киирэр суол төрдүгэр Чурапчы аата суруллубут, стадиоҥҥа киирэр ааҥҥа туруоруллубут сэргэлэр олус эргэрдилэр, военкомат, «Маарыкчаан» кинотеатр томтордоругар турар үс пааматынньык алдьанан эрэллэрэ чөлүгэр түһэриллибэккэ тураллар.

Оройуон киинигэр дьон болҕомтотун тардар, сэргэлэрдэр үчүгэй архитектурнай көстүүлээх культурнай тутуулар, пааматынньыктар суохтар. Уон улуус дьадаҥыларын мунньаҕар улуу сирдьит В. И. Ленин ыыппыт телеграммытыгар аналлаах художественнай пааматынньык бороостуойдук оҥоһуллан табыгаһа суох миэстэҕэ турар. Дьиҥинэн, бу дьоһуннаах событиеҕа аналлаах художественнай оҥоһук, киин историческай, революционнай суолтатыгар эппиэттиирдик чочуллан, сөптөөх миэстэтигэр туруоруллуон наада.

Саҥа тутуулар олорор дьиэлэр, тэрилтэлэр тастара ыраастаныгын, ньуурдара тэнгиэниллэрин оннугар тутуу матырыйааллары тоҕоҕунан, араас тимиринэн, буочуканан, бөрөбуллуохханан туолар. Уулуссаларбытын боҕу-сыыһы кутар, тутуу маһын, алдьаммыт техникалары «хаһаанар» миэстэҕэ кубулуттубут. Ылааҥ көрүҥ, сэлиэнньэ килбэйэр киинигэр, сибиэс уэлын олбуорун таһыгар, сүүһүнэн бэрэбинэни аҕалан суокаан сытыаралларын. Көрүөххэ тоҕо үчүгэйий! Ити курдук общественнай да, чааһынай да тутуулар тастара ситэ хонтуруолламматтар.

Уулуссалары уу сүүрэр ханалабалаан, тоҕоостоох сирдэригэр турбалаан, ньуурдарын тэҥинэн туһунан боппуруос кэпсэтии киинигэр элбэхтик турар. Ол гынан баран баччааҕа диэри кыайылла илик. Ити үлэлэри ыыппакка эрэ аҥардас буору кутуунан уулуссалары көннөрөр туһунан саҥаан да көрөрбүт кэрэгэй.

Бииргиилээн ыаллар олорор дьиэлэрин тас көстүүтэ, түннүктэрин наличниктара, олбуордара, уһаайбалара иһэ биир көрүҥнээх буолара тобулгастаах. Онуоха туһааннаах специалистар өттүлэриттэн сөптөөх сүбэ-ама суох. Сороҕор оҥостуохтарын баҕарбыттарын да иһин матырыйаал, транспорт көстүбэт. Бу кэскиллээх боппуруоһу инникитин оройуон архитектора, Чурапчы сельскэй Советын исполкома, коммунальнай предприятиелар уонна тупсаран оҥоруу комбинаата утумнаахтык, тэтимнээхтик дьарыктаналлара наада.

Олорор, үлэлиир сэлиэннэбит санитарнай туруга көрдөбүлгэ эппиэттэспэт. Боҕу-сыыһы кутар дьааһыктар, туалеттар бириэмэтигэр ыраастамматтар, тилэрилибэттэр. Быйыл саас кулун тутар 15 күнүттэн муус устар 15 күнүгэр диэри санитарнай ый биллэриллибитэ. Ити үлэ Чурапчы сэлиэнньэтигэр олох мөлтөх тэрээһиннээхтик ыытыллыбыта. Коммунальнай предприятиелар уонна тупсаран оҥоруу комбинатын бас билиитигэр киирэр I уонна II кварталлар, сибиэс уэлын иннигэр турар элбэх ыал олорор дьиэлэрин, райпо туалеттара, боҕу-сыыһы кутар дьааһыктара, территориялара ыраастаммакка турдулар. Итиннэк холобурдары элбэҕи аҕалыахха сөп.

Сэлиэнньэни тупсаран оҥорууга уонна ыраастыырдыыга сыл ахсын элбэх үп көрүллэр да, ииалыына туһаныллыбат. Холобур, быйыл сыл бастакы аҥарыгар тупсаран оҥоруу үбүттэн 23 тыһыынча солкуобай ДАЭС аннытыгар саҥа муостаны оҥорууга ороскуоттанна даҕаны оссо ситэриллибэккэ хаалла.

Маннык улахан итэҕэстэр Чурапчы сельскэй Советын исполкомун, коммунальнай предприятиелар уонна тупсаран оҥоруу комбинатын эппиэтэ суохтарыттан, болҕомтолорун ситэ уурбаттарыттан, ирдэбил, көрдөбүлү кытаанахтык туруорбаттарыттан тахсаллар. Инникитин бу боппуруоска сыһыаны тосту тупсарыахха.

А. СИВЦЕВ,
райсовет исполкомун уопсай отделын сэбиэдиссэйэ.

Куоталаһыы аадырыһа: Чурапчы — Алексеевскай — Амма

Алексеевскайга

ТЫЛБЫТЫН ТОЛОРУОХПУТ

Быйыл биһиги нэһилиэкпит общественноһа, пенсиялара олорор кырдьаҕастар, дьиэ хаһаайкалара от хомууругар үрдэтиллибит эбээһэтэлистибэ ылынан оройуоҥҥа ыҥырыы таһаарбыттара. Барыта 50 тонна силиэһи, 150 тонна оту бэлэмниэхпит. Бу сорукпутун толорууга үлэни саҕалаатыбыт. Соторутааҕыта икки күннээх күрүөмнээх тахсыы буолбута. Онно 40-ча киһи кыттан 35 тонна силиэһи укпуппут.

Ону тэҥэ от хомууругар бу күннэргэ барыта 90-ча моой отчут ходуһаҕа үлэни сылдьаллар. Үлэһиттэр туруоруулара, саҥалара кэлбиттэ үчүгэй.

Нэһилиэк, отделение салаатталара графиги быһыытынан солбуһа ходуһаҕа сылдьаллар. Кинилэр агитационнай маассабай үлэни сүрүннүүллэр. Ферма, звено ахсын агитаторлар анаммыттара. Политинформаторлар кэлэ-бара сылдьан араас сонуннары кэпсииллэр. Соторутааҕыта мелодист Виталий Андросов, ырыаһыт Андрей Сергеев Куллаада, Ооньуур фермаларыгар бэртээхэй концерт биэрбиттэрэ.

Сельсовет исполкома от хомууругар тэрийэр маассабай үлэтин депутаттарга тирэҕирэн ыытар, тиһигин быспакка хонтуруоллуур.

П. КАШКИН,
Игидэй сельсоветын исполкомун председателэ.

МОСКВАЛААТЫЛАР

Биһиги оройуоммутуттан Москватааҕы Олимпийскай оонньууларны көрө алта киһи барда.

Социалистическай куоталаһыы кыайыылаахтарыгар анаммыт путевкалары онус пятилетканы түөрт сылга толорбут «Коммунизм» совхоз Д. Петров аатынан отделениетын ыанньыксыта Д. П. Миронова ылла. Культура эстафетатыгар бастаабыкка бэриллэр путевка Дьөхсөҕөн аҕыс кылаастаах оскуолатын учууталa, бастыҥ общественник, дуобакка спорт маастарыгар кандидат Г. Н. Григорьева туттарылынна. Спорка комплекснай куоталаһыы кыайыылааҕа П. Алексеев аатынан совхозка биир путевка анаммытыгар совхоз спорка инструктора А. А. Попов барда.

Комсомол обкома, журналистар союзтара, респорсовет уонна «Урожай» общество республикатааҕы совета спортивнай темалары сырдатыыга оройуоннааҕы хаһыаттарга биллэрбит конкурстарыгар кыайыылааҕынан тахсан «Коммунист» хаһыат редакциятыгар биир путевканы бириэмийэлээммит. Ити путевканан хаһыат редактора Д. Н. Павлов барда.

Маны тэҥэ профтехүөрэхтээһин сүнньүнэн уонна спорт ветераннарыгар анаммыт путевкалары Харбалаахтааҕы СПТУ директора Н. К. Винокуров уонна Чэркөөх орто оскуолатын директора, спорт ветерана Г. Г. Власов ыллылар.

А. ПЕТРОВА.
«Коммунист» хаһыаттан.

Аммаҕа

СИТИҺИИЛЭРДЭЭХ КӨРСӨР

ССКП XXVI съеһин кэрэ-бэлиэ ситиһиилэрдээх көрсөр иннитгэн бары үлэһит коллективтар былааннарын уонна социалистическай эбээһэтэлистибэлэрин хаттаан бэрийэн, баар кыахтарын кытары оксуһуннаран, суоттанан-ааҕынан көрүнэллэр.

1976 сыллаахха аһыллыаҕыттан Сомороуннааҕы аптечнай пуун былаанын өрүү толорор. Манна сэбиэдиссэйинэн фармацевт үөрэхтээх Надежда Федорова үлэлиир. Эдэр специалист хайыы-үйэ 1978 сыллаахха бэйэтин дьоҕус коллективын эмп холбоһуутун бастыҥнарын кэккэтигэр таһаарбыта.

Н. З. Федорова иккис кварталга балыыһаҕа туттуулар уонна нэһилиэнньэҕэ атыылаанар эмп тэҥинэн бородууксуйаны батарыы былаанын 137,9 бырыһыан толорбута. Аптека сыл аҥарыгар 4638 солк. суумалаах эмп атыылаан былаанын 103 бырыһыан толордо, онон пятилеткатааҕы кирбиитин болдьоҕун иннинэ ыларга бэҕэ тирэҕи ылынна.

Е. ТИМОФЕЕВА.

ҮРҮҤ ИЛГЭ МААСТАРДАРА

Быйыл биһиги отделениебытыгар ыанньык ынахтар икки сиринэн сайылыы тураллар. Маҕан Атыыр ферматыгар 10, Оһоххо 7 ыанньыксыт үлэлииллэр.

Маҕан Атыыр ферматын биир бастыҥ ыанньыксыта Софья Федосеевна Судинова сыл аҥарыгар түгүй бургунастартан 276-лыы оннугар 341-дии килограмм үүтү ыата.

Оттон Оһох ферматыгар бастыҥ ыанньыксыттар элбэхтэр. Кинилэртэн сыл аҥардааҕы сорудахтарын Ирина Антоновна Стручкова 134, Варвара Гаврильевна Никитина 142, Елена Петровна Лукина 127, Марфа Иннокентьевна Билюкина 123 бырыһыан толортоотулар.

П. ГОГОЛЕВ,
«Победа» совхоз Сатаҕайдааҕы отделениетын управляющайа.

МОЛДАВСКАЙ ССР. Ууну кыайан хабан ардахтатар техника, салалта автоматизированнай системата, мелиораторлар үлэлэрин научнай тэрээһиннэ республика үрдүнэн 200 тыһ. гектары сиигирдэр кыаҕы биэрэр.

Снимокка: Рыбницкай оройуон 5 М-дээх сиигирдэр насоснай станцията; Слободзейскай оройуоҥҥа ууну куттарыы.

А. Гринько фотота. ССТА фотохроникэта.

ДЕЛОВОЙ КӨРСҮҺҮҮ

Урут ситиһиилэммибит курдук, республика киин уонна хотугу оройуоннарын хаһыаттарын редакцияларын үлэлэрин опытын түмэр «Бастыҥ опыт чымадаана» биһиги оройуоммутугар кэлбитэ.

Биһиги хаһыаппыт редакцията хаһыат страницаларыгар бастыҥ опыты сырдатыыга бэчээттээбит матырыйааллары түмэн альбом оҥордо. Альбомҥа ССРС Государственнай бириэмийэтин лауреата М. С. Толстоухов, республика чемпион техник-осеменатора П. И. Сивцева, оройуон чемпионнарын, үрдүк үүнүү звеноларын, Дирин орто оскуолатын производственнай үөрэхтээһиннэ, Одьулуун, Бахсы киин агитпункттарын үлэлэрин опытын көрдөрөр матырыйааллар, хаһыат общественнай корреспондена, П. И. Иннокентьев рационализаторлар саҥа этиилэрин киллэрэн кыаһыстатыыйалара, о. д. а. киллэриллибиттэр.

Аҕыспыт нэдиэлэҕэ чымадаан Майа сэлиэнньэтигэр тиэрдилиннэ. «Ленинскэй знамя» хаһыат редакциятыгар буолбут деловой көрсүһүүгэ делегациялар ССКП XXVI съеһин көрсө тыа сирин үлэһиттэрин эрэ көтөҕүллүүлээх үлэлэрин хаһыаттар сырдатыыларын иннинэ соруктарын билиһиннэрдилэр.

Советскай тутуу ●

Кэпсэтииттэн дьыалатыгар тахсыахха

Райсовет исполкома «Чурапчы сельсоветын оройуон киинин тупсаран оҥоруута ыытыллыыт үлэтин туһунан» боппуруоһу дьүүллээтэ. Сэлиэнньэни тупсаран оҥоруу, ырааһырдыы-чэбдигирдии боппуруостара оройуон Советыгар уонна сельсоветка үгүстүк кэпсэтии киинигэр туралллар. Ол эрээри үлэ ыытааныык, чопчу былаана, хайыскаата суох ыытыллар.

Райсовет исполкомун 1978 сыл муус устар 24 күнүнээҕи быһаарыытынан оройуон киинин тэрилтэлэрин салайааччылара бэйэлэрин территорияларыгар сыһыарыллыбыт участоктарын тупсаран оҥоруута эбээһинэстэммиттэрэ даҕаны туолуута кэстүбэт. Онуоха ирдэбил, хонтуруол олохтоох сельскэй Советыгар олоктоммото.

Быйыл киин уулуссалар бадараан буолар хотоол миэстэлэригэр маһы соторон тэлгэтэргэ уонна гробиҥы, буору тиэйэн кутарга бары тэрилтэлэргэ, болдьоҕун ыйан туран, дьаһал оҥоһуллубута. Ол эмиэ туолбата. Саамай куһаҕана сэлиэнньэни тупсаран оҥоруута уонна ыраастырдыытыгар тэрилтэлэр салайааччыларын итиэнник даарты сыһыаннарын сорох тэрилтэлэр үлэһиттэрэ, биирдиилээн ыаллар батыһар баалһьанньаҕа кииирбиттэрэ буолар. Итэх туохтан таҕыста?

Бастатан туран, тэрилтэлэр салайааччылара бу үлэҕэ коллектив кыттыытын тэрийбэттэр, быһата, оҕоҕос үлэ курдук саныан, түбүгүрүүктэрин баҕарбаттар. Иккиһинэн, маассабай субуотуннуктарынан хонтуоралар тастарын, олбуордарын иһин ыраастааһын ыытыллыбат, штакетниктарын, тротуардарын саҥардан оҥоруохтааҕар буолуох, уруккуларын өрөмүөннээһин, кыраасыкалааһын, көнниэскэлээһин ыытыллыбат. Аас-быт сылларга олордуллубут куох үүнээйилэр киниинэн да көрүллүбэккэ-харыллыбакка хатан, үхтү тэпсиллэн хааллылар. Үсүһүнэн, сэлиэнньэ костүүтэ тупсаҕай буолуутугар кордөрөн агитация улахан оруол-лаах буолуохтаах. Оттон ити боппуруос туустаах тэрилтэлэр болҕомтолоруп тас оттугар хаалла. Паамятынньыктары, архитектурнай оҥоһуктары өрөмүөннээһин, саҥардыы ыытыллыбат. Холобур, оройуон киинигэр киирэр суол тэрдүгэр Чурапчы аата суруллубут, стадиоҥҥа киирэр аанга туруоруллубут сэргэлэр олус эргэрдилэр, военкомат, «Маарыкчаан» кинотеатр томтордоругар турар үс паамятынньык аддьанан эргэлэрэ чалуйар түһэриллибэккэ туралллар.

Оройуон киинигэр дьон болҕомтотун тардар, саҥардар үчүгэй архитектурнай көстүүлээх культурнай тутуулар, паамятынньыктар суохтар. Уон улуус дьадаҥыларын мунньаҕар улуу сирдьит В. И. Ленин ыыппыт телеграмматыгар аналлаах художественнай паамятынньык боростуойдук оҥоһуллан табытаһа суох миэстэҕэ турар. Дьиҥинэн, бу дьоһуннаах событиены аналлаах художественнай оҥоһук, киин историческай, революционнай сылтатыгар эппиэттиирдээх чочуллан, сөптөөх миэстэтигэр туруоруллуон наада.

Саҥа тутуллар олорор дьиэлэр, тэрилтэлэр тастара ыраастанарыл, ньуурдара тэгиэннилэрин оннугар тутуу матырыйааллардарын тобоҕунан, араас тимиринэн, буочуканан, бөрөбулуохаанан туолар. Уулуссаларбытын бөҕү-сыһыы кутар, тутуу маһын, алдьаммыт техникалары «кабаанар» миэстэҕэ кубулуттубут. Ылаҕ көрүҥ, сэлиэнньэ киирэр киинигэр, сибээс узелын олбуорун таһыгар, сүүһүнэн бэрэбиэнэни ақалан сүөкээн сытыараллларын. Көрүөххэ тоһо үчүгэйий! Ити курдук общественнай да, чааһынай да тутуулар тастара ситэ хонтуруолламматтар.

Уулуссалары уу сүүрэр кэнааҕалаан, тоҕоостоох сирдэригэр турбалаан, ньуурдарын тэҥниир туһунан боппуруос кэпсэтии киинигэр элбэхтик турар. Ол гынан баран бачааҕыга диэри кыаллан илик. Ити үлэлэри ыыппакка эрэ аҥардас буорҕу кутуунан уулуссалары көнөрөр туһунан саныан да көрөрбүт кэрэгэй.

Ыпарданнаан ыаллар олорор дьиэлэрин тас көстүүтэ, түннүктэрин наличниктара, олбуордара, уһаайбаларын иһэ биир көрүҥнээх буолара тобугастаах. Онуоха туһааннаах специалистар өттүлэриттэн сөптөөх сүбэ-ама суох. Сорохтор оҥостуохтарын баҕарбыттарын да иһин матырыйаал, транспорт көстүбэт. Бу кэскиллээх боппуруоһунан кинини тиин оройуон архитектора, Чурапчы сельскэй Советын исполкома, коммунальнай предприятиелэр уонна тупсаран оҥоруу комбината утуйполахтык, тэтимнээхтик дьарыктаналлара наада.

Олорор, үлэлиир сэлиэнньэбит санитарнай туруута көрдөбүлгэ эппиэттээбэт. Бөҕү-сыһыы кутар дьаамалар, туалеттар бириэмэтигэр ыраастамматтар, тиилибэттэр. Быйыл саас кулун тутар 15 күнүттэн муус устар 15 күнүгэр диэри санитарнай ый биллэриллибитэ. Ити үлэ Чурапчы сэлиэнньэтигэр олох мөлтөх тэрээһиннээхтик ыытыллыбыта. Коммунальнай предприятиелар уонна тупсаран оҥоруу комбинатын бас билиитигэр киирэр I уонна II кварталлар, сибээс узелын иниигэр турар элбэх ыал олорор дьиэлэрин, райпо туллеттара, бөҕү-сыһыы кутар дьаамалара, территориялара ыраастаммакка уулунулар. Итиннэк холобурдары элбэҕи аҕалыахха сөп.

Сэлиэнньэни тупсаран оҥоруута уонна ыраастырдыыга сыл ахсын элбэх үп көрүллэр да, аналынан туһаныллыбат. Холобур, быйыл сыл бастакы аҥарыгар тупсаран оҥоруу үбүттэн 23 тыһыынча солкуобай ДАЭС анныгар саҥа муостаны оҥоруута орооскуоттанна даҕаны өссө ситэриллибэккэ хаалла.

Маннык улахан ирдэбилэр Чурапчы сельскэй Советын исполкомун, коммунальнай предприятиелар уонна тупсаран оҥоруу комбинатын эппиэтэ суохтарыттан, болҕомтолорун ситэ уурбаттарыттан, ирдэбилэ, көрдөбүлү кытаанахтык туруорбаттарыттан тахсыталлар. Иннинэтин бу боппуруоска сыһыаны тосту тупсарыахха.

А. СИВЦЕВ,
райсовет исполкомун уопсай отделын сэбиэдиссэйэ.

Куоталаһыы аадырыһа: Чурапчы — Алексеевскай — Амма

Алексеевскайга

ТЫЛБЫТЫН ТОЛОРУОХПУТ

Быйыл биһиги нэһилиэкпит общественноһа, пенсияҕа олорор ырыаһыттар, дьиэ хаһаайкалара от хомуурутар үрдэтиллибит эбээһинэстибэ ылынан оройуоҥҥа ыҥырыы таһаарбыттара. Барыта 50 тонна синньэйи, 150 тонна оту бэлэмнээхпит. Бу сорукпутун толоруута үлэни саҕалаатыбыт. Соторутааҕыта икки күннээх күрүөмнээх тахсыы буолбута. Онно 40-ча киһи кыттан 35 тонна синньэйи укпуппут.

Ону тэҥэ от хомуурутар бу күннэргэ барыта 90-ча мөөй отчут ходуһаҕа үлэни сыллыыллар. Үлэһиттэр туруктара, саналлара кэлбитэ үчүгэй.

Нэһилиэк, отделение салалталара график быһыытынан солбуһа ходуһаҕа сылдьаллар. Кинилэр агитационнай-маассабай үлэни сүрүннүүллэр. Ферма, звено ахсын агитатордар анаммыттара. Политинформатордар кэлэ-бара сылдьан араас сонуннары кэпсииллэр. Соторутааҕыта мелодист Виталий Андросов, ырыаһыт Андрей Сергеев Кулаада, Ооньуур фермаларыгар бэртээхэй концерды биэрбиттэрэ.

Сельсовет исполкома от хомуурутар тэрийэр маассабай үлэтин депутаттарга тирэҕирэн ыытар, тиһигин быспакка хонтуруоллуур.

В. КАШКИН,
Игидэй сельсоветын исполкомун председателэ.

МОСКВАЛААТЫЛАР

Биһиги оройуоммутуттан Москватааҕы Олимпийскай оонньуулары көрө алта киһи барда.

Социалистическай куоталаһыы кыайыылаахтарыгар анаммыт путевканы онус пятилетканы түөрт сылга толорбут «Коммунизм» совхоз Д. Петров аатынан отделениетын ыанньыксыта Д. П. Миронова ылла. Культура эстафетатыгар бастааабыкка бэриллэр путевка Дьохсоҕон аҕыс кылаастаах оскуолатын учуутала, бастыҥ общественник, дуобакка спорт маастарыгар кандидат Г. Н. Григорьевка түстүбүлүннэ. Спорка комплекснай куоталаһыы кыайыылааҕа П. Алексеев аатынан совхоз биир путевка анаммытыгар совхоз спорка инструктора А. А. Попов барда.

Комсомол обкома, журналистар союзтара, республикатааҕы общество советчиһынай тиэмэҕэ сырдатыыга оройуоннааҕы хаһыаттарга биллэрбит конкурстарыгар кыайыылааҕынан таксан «Коммунист» хаһыат редакцията биир путевканы бириэмийэлэммитэ. Ити путевканан хаһыат редактора Д. Н. Павлов барда.

Маны тэҥэ профтехүөрэхтээһин сүүнньукен уонна спорт ветераннарыгар анаммыт путевкалары Харбалаахтааҕы СПТУ директора Н. К. Винокуров уонна Чөркөөх орто оскуолатын директора, спорт ветерана Г. Г. Власов ылллылар.

А. ПЕТРОВА,
«Коммунист» хаһыаттан.

СИТИҺИИЛЭРДЭЭХ КӨРСӨР

ССКП XXVI съеһин кэрэ-бэлиэ ситиһиилэрдээх көрсөр ниниттэн бары үлэһит коллективтар быһааннарын уонна социалистическай эбээһинэстибэлэрин хаттаан бэрийэн, баар кыахтарын кытары охсуһуннарын, сүөттанай-аарҕынан көрүнүллэр.

1976 сыллааҕха аһыллыыбыттан Соморсуннааҕы аптечнай пуун быллаанын өрүү толорор. Манна сэбиэдиссэйинэн фармацевт үөрэхтээх Надежда Федорова үлэлиир. Эдэр специалист хайыы-үйэ 1978 сыллаахха бэйэтин дьоҕус коллективын эмп холбоһугун бастыҥнарын кэккэтигэр таһаарбыта.

Н. З. Федорова иккис кварталга балыыһаҕа туттуллар уонна нэһилиэнньэҕэ атыыланар эмп тэҥинэн бородууксуйаны батарыы быллаанын 137,9 бырыһыан толорбута. Аптека сыл аҥарыгар 4638 солк. суумалаах эми атыылаан быллаанын 103 бырыһыан толордо, онон пятилеткатааҕы кирбиитин болдьоҕун иннинэ ылларга бөҕө тирэҕи ылынна.

Е. ТИМОФЕЕВА.

Аммаҕа

ҮРҮҤ ИЛГЭ МААСТАРДАРА

Быйыл биһиги отделениебытыгар ыанньык ынахтар икки сиринэн сайылаан туралллар. Маҕан Атыыр фермата 10, Оһохха 7 ыанньыксыт үлэлииллэр.

Маҕан Атыыр фермаҕын биир бастыҥ ыанньыксыта Софья Федосеевна Судинова сыл аҥарыгар түүгү бургунастартан 276-лыы оннугар 341-дии килограмм үүтү ыата.

Оттон Оһох ферматыгар бастыҥ ыанньыксыттар элбэхтэр. Кинилэртэн сыл аҥардааҕы сөрулахтарын Ирина Антоновна Стручкова 134, Варвара Гаврильевна Никитина 142, Елена Петровна Лукина 127, Марфа Иннокентьевна Вилюкина 123 бырыһыан толортоотулар.

П. ГОГОЛЕВ,
«Победа» совхоз Сатаҕайдааҕы отделениетин управляющайа.

МОЛДАВСКАЙ ССР. Үрүҥ киэҥник хабан ардахтатар техника, салалта автоматизированнай систематa, мелиоратордар үлэлэрин научнай тэрээһинэ республика үрдүнэн 200 гиһ. гектары сиикирдэр кыаҕы биэрэр.

Снимоктa: Рыбницкай оройуон 5 №-дээх сиикирдэр насоснай станцията; Слободзейскай оройуоҥҥа үүнү куттарыы.

А. Грицько фотота. ССТА фотохрониката.

ДЕЛОВОЙ КӨРСҮҺҮҮ

Урут ситиһиилэрдиибитин курдук, республика киин уонна хотугу оройуоннарын хаһыаттарын редакцияларын үлэлэрин опытын түмэр «Бастыҥ опыт чымадааннара» биһиги оройуоммутугар кэлбитэ.

Биһиги хаһыаппыт редакцията хаһыат страницаларыгар бастыҥ опыты сырдатыыга бэчээттээбит матырыйаалларын түмэн альбом оҥордо. Альбомҥа ССРС Государственнай бириэмийэтин лауреата М. С. Толстоухов, республика чемпион техник-осеменатора П. И. Сивцева, оройуон чемпионнарын, урдук үүнүү звенолорун, Дириҥ орто оскуолатын производственнай үөрэхтээһинигэ, Олбулууп, Бахсы киин агитштабтарын үлэлэрин опытын көрдөрөр матырыйааллар, хаһыат общественнай корреспондента, П. И. Иннокентьев рационализатордар саҥа эппиэлэрин кэпсиир ыстатыйалара, о. д. а. киллэриллиилилэр.

Аасыыт нэдиэлэҕэ чымадаан Майа сэлиэнньэтигэр тиэрдилиннэ. «Ленинскай знамя» хаһыат редакциятыгар буолбут деловой көрсүһүүгэ делегациялар ССКП XXVI съеһин көрсөр сирин үлэһиттэрин эрэ кэтэбүлүүлүүдэх үлэлэрин хаһыаттар сырдатыыларын кинини соруктарын билиһиннэрдилэр.

Суһал сигнал

ИҤНИГЭС, ТУТУЛУК ҮГҮС

Биһиги механизированнай агардаах звенобут оттооһун үлэтигэр бэриэмэтигэр киирбитэ. Хедуһалар дағаны, быйылгы дьыл сиэриэн, үүнүүлэрэ куһаҕана суох. Ол иһин, бэйэбит ис кыахпытын баҕыннан көрөн баран, сезон устата 500 тонна оту соҕотуопкалыырга сорунтаммыппыт. Үлэбитин Дьаарыылла элэр алаастартан саҕалаабыппыт. Звено састааба үкса эдэр, үлэһит дьон. Онон бастаан үтаа сөпкэбит котобуллон балачча тэтиминэх соҕустук оттоомохтоһуох курдук этибит.

Ол эрээри отделение салалтата кэбиһиигэ трактор ылыллах буолла да, сүөһүгэ дорохкой аһылыгы соҕотуокалааһыҥҥа киирбиппит балачча буолбутун үрдүнэн, биллибэт. Кэлин ыксаан биир охсууга сылдьар МТЗ тракторбытын кэбиһиигэ туһанарга күһэллибибит. Онон билигин соҕотох тракторынан оҕустарабыт. Ол оннугар тутаах дьоммут Петр Лебедев, Николай Беляев кэлиннэн мустараллар. Итиэ биирэ. Иккиһинэн, итэ иккиэйэх тракторбутугар солярка кыайан тиэллибэккэ, күннүктээн да буолбатар, күн агардаанчиппардаан үлэлэбэтэх түбэлтэлэрбит эмиэ баааллар.

Ол түмүгэр дьыл бачча тыгар диэри бааралсуоҕа 15 оту түрүорбут. Маны тонпутугар таһаардахха олус кыра. Бу күннэргэ Лаҥкыныга оҕустарабыт, мунньаачкылар бит Арангастаахха, кэбиһээччилэрбит Бэттиэмэллээххэ баалар. Икки ардыбыт ыраах, дьоммун көрсүбэтим ер буолла, хайдах үлэлииллэрин даҕаны билбэппин. Кэбиһээччилэр бүгүн (от ыйын 22 күнүгэр) Бэттиэмэллээхи бүтэрэн Арангастаахха көһүөхтээхтэр. Билигин оҕустараачылар уонна мустараачылар бэйэлэрэ балаганалаахтар, онон тус-туһунан сирэ хонолорлор. Оттон кэбиһээччилэр 4-5 км Дьаарыыллаҕа дьиэлэнэллэр.

Онон Сылаг отделениетын, Түөйэ биригээдэтин салалталара биһиги звенобутугар кыахпытын толору туһанан үлэлииирбиттигэр суһал көмөнү оҥоруохтарын күүтэбит.

И. МЕСТНИКОВ,
звеньевой.

Ыҥырыыны өйүүбүт

Биһиги, Одьулуун нэһилиэгин, кырдьаҕастара уонна пенсионердара, Хоптоҕо кырдьаҕастарын общественнай сүөһү аһылыгын бэлэмнээһиҥҥэ активнайдык кыттарга ыҥырыыларын ис сүрэхтэн өйүүбүт.

Күүспүтүн-кыахпытын аҕыннан баран, 20 тонна бастыҥ хаачыстыбалаах оту оттоон совхозпутугар туттарарга бэлэмэрыннбыт. Маны таһынан сайын устата бостууктарыннан 5, балаһына уонна маныаһай харабылларынан 4, уол уонна сылгылааҕы лаабырдарыгар наставниктарынан 3, механизатордарынан 2, нэһилиэк иһинээҕи тэрилтэлэргэ 3 киһини бастыҥ айнан үлэлииргэ анаатыбыт.

Сайын устата 20 устуука кале сыарҕатын, 100 илии кыраабылын, 350 кырдьаҕы, 15 ынах ыыр олоппоһу, 150 ыарҕа сиппиирин, 20 ыырар түрар клеткатын, 30 ынах аһылыыр хоруудатын оҥорон туттарыахпыт.

И. БОТУЧИН,
пенсионер.

Москваҕа XXII Олимпиадаҕа

Авспыт бэотинсэҕа, сүбүөтэҕэ уонна боксылааһыҥҥа медаллар 59 комплектара туттарыллыына.

Гимнастикаҕа күрэхтэһиилэр түмүктэннилэр. Чемпионнарынан буоллулар: Роланд Брюкнер (ГДР)—көҥүл эрчиллиилэргэ, Золтан Мадьяр (Венгрия) акка эрчиллиилэргэ, Александр Дитятин (ССРС)—кольцоҕа эрчиллиилэргэ, Александр Ткачев (ССРС)—брусьяҕа эрчиллиилэргэ, Николай Андрианов (ССРС)—тиргэҕэ ойуугэ, Стоян Делчев (Болгария)—перекладинаҕа эрчиллиилэргэ.

Көҥүл эрчиллиилэргэ дьахталларга олимпиада чемпионнарынан буоллулар: Нелли Ким (ССРС) уонна Надя Команеч (Румыния). Румыния спортсменката бэрэбиинэҕэ эрчиллиилэргэ эмиэ кыайда. «Кыһыл көмүһү» брусьяҕа Макси Гнаук (ГДР), тирэҕэ метаныыга Наталья Шапошникова (ССРС) ылыылар.

Копьену быраҕыыга олимпиада чемпионунан Мария Колон (Куба) буолла. Эр дьонтон чэпчэки атлетика бу көрүҥэр кыайыыны Дайнис Кула (ССРС) ситиһэ.

Үсгэ тэктүрүйэн ойуута педьестал үрдүкү кэрдииһигэр Яак Уудмяэ ытыына.

Сүүс метргэ сүүрүүгэ саамай түргэннэринэн эр дьоҥҥо Аллан Уэлс (Великобритания), дьахталларга советскай спортсменка Людмила Кондратьева буоллулар.

Дьахталлар үрдүгү көтүүлэригэр Сара Симеони (Италия) кыайда.

800 метргэ чемпион титулун Великобритания быһыйа Стивен Оветт ылбытаата. 400 метрдээх дистанцияҕа Фольнер Бек (ГДР) кыайда.

Десятиборецтарга олимпиада чемпионун аатын Дейли Томсон (Великобритания) ылла.

800 метргэ сүүрүүгэ аан дойду рекордун Надежда Олизаренко (ССРС) олохтооото.

110 метргэ мэһэйдээх сүүрүү чемпиона—Томас Мункельт (ГДР).

400 метргэ комплекснай харбааһыҥҥа аан дойду рекордун Петра Шнайдер (ГДР) олохтооото. Немец аҕыл спортсменката Уте Гевенигер 100 метргэ бричһынан харбааһыҥҥа кыайда. Советскай спортсмен Робертас Жулпа 200 метрэ брчһынан харбааһыҥҥа бастаата.

(ССТА).

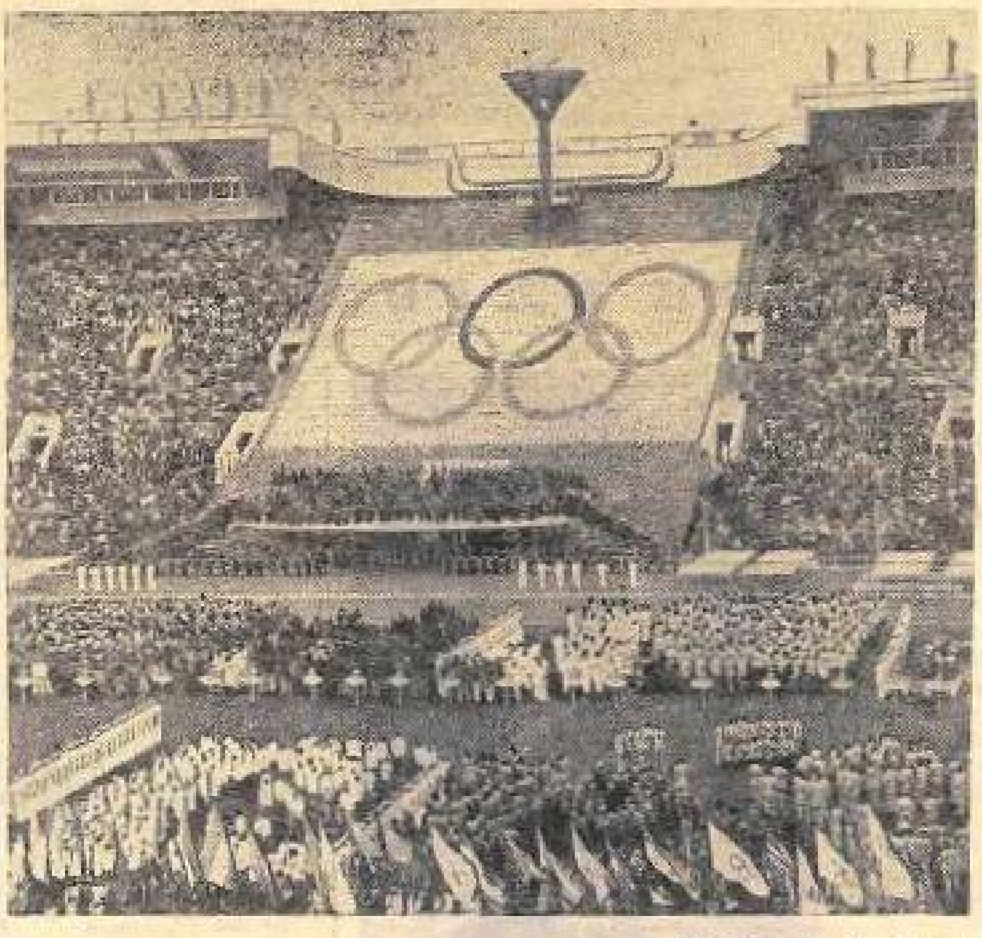

МОСКВА. В. И. Ленин аатынан Киин стадион улахан спортивнай арената.

Олимпиада-80 үөрэ кытыылара үлэһи!

ССТА фотохрониката.

СИР АҺЫНА ТУТТАРЫҤ

Саха АССР Министрдэрин Советын дьаһалыгар олоҕуран сир аһын хомуйаан оҥо тэрилтэлэрин, остолобуойдары, эмтээх отунан аптекалы хаачыйар сыалтан пенсионердарга быһаан соруудах тиэрдиллэр буолла. Райсовет исполкомун быһаарыытынан хас биирдии пенсия, пособие ылааччы 15 килограмм уулаах отону, 10 килограмм тууһаммыт тэллэйи, 1 килограмм уҥуохтаах отон угун хомуйаан туттарыахтаах.

Райпотребобщество бэрэбылыыланньата, эргиэн предприятиеларa, остолобуойдар, маҕаһыннар пенсионердар хомуйбут отоннорун, тэллэйдэрин, отонноруп угун туталларыгар уонна хардары атыыны тэрийэхтээхтэр.

Ким элбэх отону, тэллэйи, отон угун туттарбыкка хардары атыы усулуобуйата уонна сыаната бигэргэтиллиинэ. Хомуйуу үс көрүҥүн барытын толорбут пенсионердарга мебель фондата бэриллэр. Отону туттарыыга хас 15 килограмыи иһин биир куул комбикорм, 100 килограмм отону туттарбыкка—ковер, туу һаммыт 10 килограмм тэллэйгэ 4 куул комбикорм, 15 килограмм тэллэйгэ — мебель, 5 килограмм уҥуохтаах отон угун туттарбыкка 3 куул комбикорм, 10 килограмҥа—мебель атыылаһыахтара.

Эргиэн тэрилтэлэрэ хас биирдии килограмм уулаах отону 1 солк., туустаммыт тэллэйи 1 солк. 20 харчыга, уҥуохтаах отон угун 1 солк. 70 харчыга атыылаһаллар.

Сир аһын хомуйууга активнайдык кыттыҥ!

А. АДАМОВ.

● Доруобуйа мунньуга

БОТУЛИЗМ

БОТУЛИЗМ—астан сүһүрэн ыарахаттык ыалдьыы биир көрүҥэ. Ыарыы киһи киин нервнэй систематыгар дьайар.

Ыарыыны ботулинус диэн токсин (күүстээх дьаат) кэбүтэр. Итиниэн биир грамм дьаатынан 250—500 мөл. кутуйаҕы өлөрүөххэ сөп. Ыарыы микробтара физическэй уонна химическэй дьайыыларга олус тулуурдаахтар. Холобур, 5 чаас устата оргуппут да иһин туох да буолбаттар, оттон 120 кыраадыс итиигэ диэри оргуттахха, 20—30 мүнүүтэ буолан баран өлөллөр.

Боҕулинус—айылҕаҕа киэҥник тарҕаммыт микроб. Ордук сир кырсыгар, үүтэ, уу түгэҕинээҕи былыгыга олохсуйар. Инфекцияны тарҕатааччынан кыыллар буолаллар. Киһи ботулизм дьаатынан, сүтүллүбүт аһы (эти, балыгы, сорох кэнсиэрбэлэри, тууһаммыт, ыһаарыламмыт эти, халбаһыны) сиэнэҕинэ ыалдьар.

Сүтүллүбүт аһы аһаабыт кэнниэ 2-3 чаас. ардыгар 2 суукка буолан баран ыарыы саҕаланар. Оннуоха киһи көхсүн хараҕа ыалдьар, сүрэҕэ кэбер, ардыгар иһэ бүтүүннүүтэ ыалдьар, үөһүрэр, тымныы кэлэһин тахсар. Ол кэнниттэн нервнэй система үлэтэ мөлтүүр. Киһи халтаһата саба түһэр, көрөрө мөлтүүр (олох көрбэт буолан хаалыан эмиэ сөп), аҕылыыр, үтатар, айаҕын иһэ куурар. Кэмнэ түргэнник оҥорбо-тоххо, сотору таҥалайа параличтыыр, убаҕас аһ мунньуган тоттору кэлэр, чачайар, саҥаран саҥарбат буолар. Ол кэннит-тэн киһи 2—4 хонон баран сүрэҕин үлэтэ мөлтүүр.

Саха сиригэр ботулизмынан үксүгэр дьиэҕэ тууһаммыт балыгы, кэнсиэрбэни сиэн ыалдьаллар. Онон уһун кэмҥэ турбут кэнсиэрбалари сиэх иннинэ 40—45 мүнүүтэ оргутуллар. Кэнсиэрбэни туһаныах иннинэ аһыллар уонна атын иһиккэ сүөкэниллэр, икки күн хаалларар сатаммат.

Ботулизм дьаатынан сүтүллүбүт кэнсиэрбэ баанкалара, үгэс курдук, үллүбүт буолаллар, ону ыга баттаатахха көммөт, дьэлэ астахха сытыйбыт сыттаах саагын тэлэ тэбэр.

Бастаан туран, ыарыы сибикитэ биллиннэҕинэ, эмп үлэһитин ыҥырыахха, врач кэлиэр диэри ыарыыһахха тоһо кыаллар элбэх оргуйбут ууну иһэрдэ-иһэрдэ хотуолатыахха наада.

Туох бириччиинэттэн сүһүрбүтүн быһаарар лабораторияҕа анализка ылыллар.

Онон сүһүрэн ыалдьыыттан сэрэнэр туһугар биһиги усулуобуйабытыгар сир, оҕуруот астарын кэнсиэрбэлээһин уонна тууһааһын быраабылаларын кытаанахтык тутуһуохха уонна буортү буолбут тыына кутуохха.

Т. ПОСЕЛЬСКАЯ,
санэпидстанция кылаабынай враһа.

Редакторы солбуйааччы С. Н. ЧИЧИГИНАРОВ

ГРАЖДАННАР! Кураан, сылаас күннэргэ тыаҕа, хонууга сылдьан УОТТАН сэрэнии быраабылаларын кытаанахтык тутуһуҥ. Уот барбытын көрдөргүт эрэ тута уһуруорар дьаһалларыы ылыҥ, сельсовет исполкомугар, милицияҕа, лесхоз үлэһиттэригэр биллэриҥ.

Лесхоз администрацията.

◇ КИИНЭ

«МААРЫКЧААН» КИНОТЕАТР

От ыйын 29—30 күннэрэ.

«Хозяин тайги» («Мосфильм»).

«Предварительное расследование».

Сеанстар 3 ч., 9 ч. 30 м. саҕаланаллар.

От ыйын 31 күнэ.

«Просчет лейтенанта Слейда» (ФРГ).

Сеанстар 2 ч., 4 ч., 7 ч. 30 м., 9 ч. 30 м. саҕаланаллар.

БИҺИГИ ААДЫРЫСПЫТ: почтовай индекс 678700, Чурапчы с., Карл Маркс уул., 12. ТЕЛЕФОННАРБЫТ: редактор—21-395, отделлар—21-495, уопсай—21-505.

«Саҥа олох» («Новая жизнь»)—орган Чурапчинского райкома КПСС и районного Совета народных депутатов Якутской АССР.

Индекс 60849. Газета выходит по вторникам, четвергам и субботам на якутском языке. Объем 1 печ. лист. ЧУРАПЧИНСКАЯ РАЙОННАЯ ТИПОГРАФИЯ с. Чурапча, ул. Карла Маркса 12. Тираж 3159.
№ ЗАКАЗА 91